

Is Vrijheid van Meningsuiting ook de vrijheid om de ander te terroriseren? (jun 08)

In Nederland is respect, fatsoen, hoffelijkheid niet meer de algemeen geldende norm in menselijke omgang. Dat is dagelijks te aanschouwen in de publieke ruimte, in contacten als klant met bedrijven, op 10 televisiezenders, in vele dag- en weekbladen, en op internet. Ieder ander wordt, ook tegen zijn wil in, betrokken in de informele je en jij levenssfeer en eigen meningen van veel Nederlanders. Dat verbaast buitenlanders nog wel eens, maar ook betrokkenen. Die staan vaak versteld van negatieve reacties van anderen op hun houding en vrije meningsuiting (waar ze immers recht op hebben) en reageren vaak bijna agressief op een corrigerende reactie. Hoe durven ze... In de Nederlandse treinen zie je dagelijks de voorbeelden.

Die zelfde houding kunnen we waarnemen in de publieke discussies over welk politiek onderwerp dan ook. Ik vind....en ik mag alles zeggen of ik een ander beledig of niet. De discussie of je met je publieke mening een ander mag beledigen is de laatste jaren reeds meermalen gevoerd, ook in procedures bij de rechterlijke macht. De communis opinio is dat je heel ver mag gaan (bijv. Moskovic maffiamaatje noemen). Om belediging of smaad te bewijzen moet je in de Nederlandse democratie wel erg sterk staan, noch afgezien van torenhoge kosten van rechterlijke procedures. Ook het, net als belediging en smaad, bij wet verboden oproepen tot haat, geweld of ondermijning van onze rechtstaat kan juridisch vaak moeilijk bewezen worden. Het lijkt wel alsof in Nederland alles en iedereen via de vrijheid van meningsuiting vogelvrij mag worden verklaard.

Ieder mens kent de biologische thymotische behoefte om erkend en herkend te worden. Die behoefte is net zo basaal als zuurstof, water en voedsel. In sommige culturen is de behoefte aan respect zelfs bijna een eis voor enigerlei menselijke omgang. Om zoiets als eer werd zelfs honderd jaar geleden in Europa nog geduellerd. In vele culturen is eer als reden voor bloedige vetes nog aan de orde van de dag. Waar de samenleving het onderling respect tussen gelijkwaardige burgers niet meer via sociale controle of de rechterlijke macht borgt, en media uit commercieel belang bereid zijn bijna alles te publiceren, ligt geweld op de loer. Een ander diepgaand te raken in zijn overtuigingen roept geen discussie, maar alleen kwaadaardige passie op. Het lukt niet iedere burger zijn opgeroepen agressie onder controle te houden.

Mensen hebben natuurlijk de vrijheid om hun overtuigingen en percepties over de wereld waarin ze leven ook publiek te maken. Maar meningen zijn per definitie subjectief, ook al worden sommige argumenten welke voor die mening pleiten wetenschappelijk onderbouwd, want een mix van subjectieve waarheid en wetenschappelijke waarheid blijft immers subjectieve waarheid. In bijna alle gevallen (zo beweer ik...) is sprake van een onderliggende basis overtuigingen en daaraan gekoppelde passies. Emoties maken meningen vaak nog subjectiever, want hoe iemand emotioneel waar dan ook op reageert is immers uitermate persoonlijk: dat hangt geheel af van de motieven in het onderbewustzijn van de persoon. Niemand verandert van mening door argumenten van de ander, maar alleen door dat de mening niet meer aansluit bij de persoonlijke behoeften. Enig scepsis ten aanzien van de eigen zo duidelijke mening is dus altijd uitermate gewettigd.

Je mening uiten op een de ander beledigende wijze (geitenneukers) is geen deelname aan publieke meningsvorming. Het is de uiterste vorm van onvolwassenheid, narcisme, ijdelheid, nihilisme en showmanschap. Dergelijke bijdragen aan publieke discussies zijn niet alleen zinloos maar een daad van geweld. We gebruiken taal, zoals de Frans filosoof Lyotard beschreef, om anderen te terroriseren. Voor macht, aanzien, geld of stemmen vernietigen we op infantiele wijze het respect en de voor een vreedzame samenleving noodzakelijke afstand tussen burgers. En winden ons vervolgens op over de noodzaak van bescherming door bodyguards.

Ik zou wel eens willen weten wat er zou gebeuren als een bekende moslimvoorman, of een parlementslid van niet Nederlands ethnische komaf op de televisie zou oproepen de bijbel te verbieden of te verscheuren, de paus als leider van kinderlokkers zou afschilderen of Mandela als voorman van een Aidsland. Juist ja. Zo selectief zijn we ook wel weer met onze rechten op een vrije mening.